

Zijn wij op den goeden weg?

Gezien de resultaten der pogingen, door tandheelkundigen, zoowel vereenigingen als personen, aangewend om te geraken tot oprichting van klinieken voor min- of onvermogenen en tot aanstelling van schooltandartsen van gemeente of van rijkswege, kan men aan het stellen van de vraag, welke boven dit artikel geplaatst is, moeilijk ontkomen. Ze rijst van zelf voor ons op uit de zwarte en diepe duisternis, welke zich voor onze oogen opdoet. Wat ook gebeurde, alles was te vergeefs. Nu pas weer heeft de Amsterdamsche Tandheelkundige Vereeniging een verzoekschrift gericht tot den gemeenteraad der hoofdstad om stappen in de gewenschte richting te doen. Zal men hier deze keer meer succes hebben dan vorige en dan elders? Om aan een bevestigend antwoord te twijfelen hoeft men heusch geen pessimist te wezen. Voor wie nadenkt, en goed nadenkt, moet het duidelijk wezen of worden, dat we geheel op den verkeerden weg zijn in het pogen om tot den verlangden uitslag te komen. Of de tandartsen onder elkaar al op lange vergaderingen tegen elkaar staan te oreeren over het nut der beide bedoelde zaken, werkt al bijzonder weinig uit. Verzoekschrift op verzoekschrift wordt verstuurd, nu hier dan daar, nu door dezen dan door genen. En alles met het resultaat nihil. Om de doodeenvoudige reden, dat uit het publiek, uit de groote massa nooit stemmen opgaan ter verkrijging van wat wij verlangen. De publieke opinie is eenvoudig dood op ons gebied. En dat komt omdat we nooit

getracht hebben, ze met onze bedoelingen vertrouwd te maken.

De publieke opinie in ons land is een zeer bijzonder iets. Van aanleg een zwak, teer en hulpbehoevend wezentje, dat met kunst en vliegwerk in 't leven gehouden moet worden, kan dit stakkertje tot een reus worden, een alles beheerschende en vernietigende geweldenaar, die plat treden zal wat hem in zijn weg komt, mits hij in een bepaalde richting geleid en sterk gevoed wordt. Kan men hem voor zich winnen, als een trouwe dienaar en slaaf zal hij u volgen en ge kunt van hem gedaan krijgen wat ge wilt. Welnu. Wat hebben wij tandheekundigen gedaan om dezen kolos tot onzen bondgenoot te maken. Met diep schaamtegevoel kan het antwoord niet anders luiden dan: niets, absoluut niets.

Het rijk en de gemeente hebben al zooveel uitgaven dat geen andere gedaan zullen worden dan hoog noodig geacht worden (partijbelang buiten beschouwing gelaten, als hier niet ter zake). Hoe zal zulk een instelling dus gelden voor tandheekkundige doeleinden kunnen verantwoorden, als daarover uit de menigte, of in de dagbladen, nooit of te nimmer stemmen opgaan. *Wij* kunnen gemakkelijk zeggen dat er behoefte aan klinieken en schoolartsen is, maar zoolang *niemand anders* er ooit over spreekt, zullen onze smeekbeden steeds weer voor kennisgeving aangenomen worden ter visie van leden van den raad gelegd worden of in handen van B. en W. gesteld worden ter afdoening. Aan wien de schuld, herhaal ik. Aan ons!

De tandheekkundige opvoeding van ons volk is gering, bedroevend gering. 't Gevolg is, dat de overheid in ons land de tandheekkunde negeert. Voor een groot gedeelte ligt de schuld bij den stevigen slaap waarin ons volk in dezen verzonken is. Donder en tromgeroffel zullen vermoedelijk noodig zijn om het tot een ontwaken te brengen en met het praten van tandartsen onder elkaar op vergaderingen over dingen, waarover ze 't al lang eens zijn. Aan dat ont-

waken zullen we de behulpzame hand moeten reiken en niet een hand, die zich beperken zal tot een vriendelijk en zoetsappig aaien, maar een, die op haar tijd als een ijzeren vuist beuken zal op de metersdikke deuren van de slaapkamer, waarin de algemeene onverschilligheid zich teruggetrokken heeft. Maar daarom niet versaagd, zooveel te schooner zal de overwinning zijn, zooveel te eervoller en te verhevener.

Naar ik hoop en vermoed, zult gij, die dit leest, het met mij eens zijn, dat de verkeerde weg is ingeslagen en dat de goede wezen zou, de publieke opinie te bewerken. Nu enkele woorden over het hoe hiervan. En wie 't met me eens is, geve dit te kennen, door een plaatsruimte te verzoeken aan de redactie van dit tijdschrift. Mijn meening hoe te slagen, zal ik hier laten volgen, zonder te beweren, dat ze de eenigste en beste in 't gebruik of de alleen zaligmakende is, ik geef ze graag voor een betere, die eerder of juistertot bereiking van ons aller doel leidt.

In de eerste plaats moet de groote pers voor onze ideeën gewonnen worden. Artikels in de verschillende kranten moeten opgenomen worden, waarin dingen, die voor ons gesneden koek zijn, maar op 't oogenblik 't publiek onverteerbare keisteenen toe lijken. Hameren en nog eens hameren op wat we willen, moeten we, want eerst als „men” vertrouwd zal zijn met onze ideeën, als „men” ingezien zal hebben, dat onze eischen volstrekt niet buitensporig, maar integendeel van zelf sprekend zijn en dat geen eigenbelang ons drijft maar 't nut van 't algemeen, bestaat de kans dat men ons verlangen niet langer ontwijken zal als een schurftig schaap.

In de tweede plaats (en nu heb ik 't oog op twee andere vereenigingen, die eveneens werken voor wat hun rechtvaardig en zedeverheffend toelijkt uit een maatschappelijk oogpunt) moet het publiek niet alleen schriftelijk, maar ook mondeling worden ingelicht. Lezingen moeten worden gehouden over ons pogen voor allerlei vereenigingen, op elk gebied, op onderwijs gebied, op politiek gebied, overal

waar menschen bij elkaar te krijgen zijn; voor personen van alle standen (zij die dit woord uit de mode achten, vergeven mij a. u. b. het gebruik ervan hier ter plaatse) voor kies-vereeningen; voor middenstandsbonden, leeraren en onderwijzersvereeningen, toynbegezelschappen, enz. enz. En wat nog belangrijker is, vergaderingen in 't openbaar, waar ieder die wil komen kan om onze wijze woorden te vernemen en in zich vast te hechten.

Nu zal het voor het publiek te vervelend zijn en voor den spreker te vermoeiend, een geheelen avond uitsluitend over tandheelkunde etc. te spreken. Daarom nog de volgende raadgeving (afgekeken van dezelfde vereeningen boven bedoeld). Nadat onze moderne Peter(s) van Amiens 't woord gevoerd heeft (hebben) zullen anderen, liefst ook tandartsen, het publiek aangenaam bezig trachten te houden door voordrachten, muziek, tooneelstukjes en dergelijke. Neen werkelijk, 't is niet zoo belachelijk als 't lijkt. Bij die andere vereeningen lukt het best. En de dames en heeren tandartsen, die zich met de voordrachten enz. belasten willen, zijn zoo moeilijk niet te vinden. De aard der voordrachten te veranderen naargelang van 't publiek, dat men voor zich heeft.

Weet iemand iets beters? Een andere manier om de onmisbare belangstelling van het publiek voor zich te winnen?

E. E. v. D.